

Na północ od miejscowości Szögliget, na szczycie 460-metrowego wzniesienia położonego na terytorium Krasu Aggtelek (Aggteleki-karszt) znajdują się ruiny zamku Szádvár (czyt.: Sadwar). Wzniesiono go prawdopodobnie na początku XIV wieku z rozkazu króla, kiedy to znajdująca się po drugiej stronie Doliny Ménes (Ménes-völgy) wcześniejsza warownia Óvár straciła swe znaczenie. Pierwsza wzmianka o zamku pochodzi z 1268 roku. Największą rolę w jego dziejach odegrała rodzina Bebeków, w ich czasach ukształtował się obecny plan murów i zabudowań. W styczniu 1567 roku królewski generał i koszycki kapitan Lázár Schwendi po czterodniowym oblężeniu zdobył zamek, kiedy pod nieobecność Jerzego Bebeka (György Bebek) obroną kierowała jego żona Zofia Patócsy (Patócsy, czyt.: patoczi Zsófia).

Po tym wydarzeniu zamek przez dziesięciolata przechodził z rąk do rąk jako zastaw majątkowy, z którego to powodu nieszczęśliwie o niego dbano. Rodzina Esterházy'ych była ostatnią, która w latach 1660-ych prowadziła tam prace budowlane. W jesienią 1685 roku na podstawie decyzji, jaka zapadła w Wiedniu, zamek zniszczono, albowiem obawiano się, iż może stać się ośrodkiem buntu i oporu kuruców.

Pozostałości zamku zarosły lasem, popadały coraz bardziej w ruinę i w zapomnienie, zwłaszcza od kiedy znalazły się w obszarze przygranicznym czyli po zawarciu pokoju w Trianon 1920 roku.

Jesienią 2006 roku za pośrednictwem internetu zawiązała się grupa zapaleńców, którzy pod mianem Koła Przyjaciół Zamku Szádvár (Szádvárért Baráti Kör) postanowili połączyć siły w celu jego uratowania. Zwolennicy tej idei tradycyjnie dwa razy w roku, na wiosnę w marcu i jesienią w październiku, organizują Dni Ratowania Zamku, podczas których porządkują teren, głównie oczyszczając go z wybujałej roślinności. W pierwszej połowie sierpnia natomiast ma miejsce Tydzień Ratowania Zamku, kiedy w wykopanych pod kierownictwem specjalistów rowach wykopaliskowych można wziąć udział w badaniu materialnych pamiątek tego terenu.

Stajemy do różnych konkursów i jeżeli udaje się nam wygrać pieniądze, staramy się z pomocą organów państwowych, takich jak Muzeum im. Ottona Hermana (Herman Ottó Múzeum), Narodowy Park Aggtelek (Aggteleki Nemzeti Park), Nadleśnictwo Północnych Węgier S.A. (ÉSZAKERDŐ Zrt.), Narodowy Fundusz Gospodarowania Gruntami (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet) i inne, stopniowo zabezpieczać pozostałości murów obronnych. W ten sposób od 2008 roku do dnia dzisiejszego udało się nam odrestaurować najpierw basztę Lisztes (czyt.: listesz) i południowy fragment murów zamku zewnętrznego, potem jego północny fragment i należący do zamku wewnętrznego tzw. mur Porkolaba (Porkoláb-fal), a następnie przybudówkę z latrynami (Árnyékszék-fal, odpowiednik gdaniszcza) i basztę Csonka (Csonka –bástya). W bieżącym roku zakończyliśmy zabezpieczanie wież przybramnych zamku wewnętrznego oraz pozostałości baszty Lakatos (Lakatos-bástya).

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy na nasze imprezy, tych wszystkich, którzy nie szczędzą sił ani czasu dla ochrony zamku Szádvár! Praca społeczna wykonywana w gronie przyjaciół na świeżym powietrzu jest przecież świetną zabawą!

Informacja o aktualnych przedsięwzięciach Koła Przyjaciół Zamku Szádvár jest dostępna na

stronie www.szadvar.hu

Telefon: +3630/662-2290

1. Brama Zamkowa
2. Cysterna
3. Dziedziniec zamku wewnętrznego
4. Baszta „Német” (znaczenie: niemiecka)
5. Linia windowania ładunków
6. Dolne stanowisko dla ładunków windowanych na zamek
7. Dziedziniec zamku średniego
8. Baszta „Lisztes” (czyt.: listesz)
9. Brama „Bebek”
10. Baszta „Lakatos” (czyt.: lakatosz)
11. Wieża bramna zamku wewnętrznego
12. Nowa wieża
13. Wieża Okrągła
14. Baszta „Csonka”
15. Wieża
16. Dziedziniec zamku wewnętrznego
17. Pałac wschodni
18. Pałac Eszterhazych
19. Piwnica „Sybilla”
20. Baszta „Veres” (czyt.: veresz, znaczy czerwona)
21. Baszta „Sybilla”
22. Wieża południowo-zachodnia

Fordította: Szewczuk Anna